

Právní předpisy a předpisy SH ČMS:

1) Shromáždění představitelů sborů

Čl. 64 - Shromáždění představitelů sborů

/1/ Shromáždění představitelů sborů (dále jen „shromáždění představitelů“) je nejvyšším orgánem OSH v období mezi řádnými zasedáními shromáždění delegátů.

/2/ Tvoří je starosta OSH a starostové sborů nebo představitelé sborů, které působí v obvodu působnosti OSH, a s hlasem poradním se jej zúčastňují členové výkonného výboru OSH a členové OKRR OSH.

/3/ Shromáždění představitelů zejména:

- a) svolává shromáždění delegátů sborů,
- b) rozhoduje o jeho přípravě,
- c) sestavuje podklady pro jeho jednání a rozhodnutí.

/4/ Shromáždění představitelů po projednání rozhoduje zejména:

- a) o ročních průběžných zprávách, týkajících se činnosti a výsledků hospodaření OSH,
- b) o ročním rozpočtu,
- c) o zaměření činnosti na období do příštího řádného zasedání.

/5/ Vyžaduje-li to závažný a neodkladný zájem OSH, shromáždění představitelů projednává a rozhoduje též záležitosti vyhrazené shromáždění delegátů sborů uvedené v čl. 63 odst. 4.

/6/ Shromáždění představitelů je oprávněno:

- a) odvolat výkonný výbor OSH, jednotlivé členy výkonného výboru, starostu OSH nebo jeho náměstký a předsedu a členy OKRR, jestliže závažným způsobem porušují své povinnosti,
- b) zvolit orgány a osoby uvedené v odst. 6 písm. a), jestliže došlo k uvolnění některé takové funkce z jiného důvodu, popřípadě doplnit výkonný výbor a OKRR, jestliže celkový počet jejich členů se snížil na nižší počet, než původně schválilo shromáždění delegátů sborů,
- c) podávat VV SH ČMS návrh na zrušení organizačních jednotek – pobočných spolků.

/7/ Zasedání shromáždění se koná nejméně jednou za rok a svolává je výkonný výbor OSH.

2) Okrsek, okrskové orgány

Čl. 70 - Okrsek

/1/ Statutárním orgánem okrsku, který má právní osobnost, je starosta okrsku. Starosta jedná jménem okrsku, a to v souladu s rozhodnutím valné hromady a výboru okrsku. Starosta informuje výbor okrsku o svých jednáních učiněných z titulu funkce statutárního orgánu, nebo podává informace na vyžádání výboru okrsku.

/2/ Starosta podepisuje jménem okrsku tak, že k vyznačení svého jména, příjmení a názvu funkce v okrsku připojí svůj vlastnoruční podpis a otisk razítka okrsku.

/3/ Okrskové orgány (dále jen okrsek nebo okrskové orgány) mohou být zřizovány s právní osobností i bez právní osobnosti v zájmu koordinace činnosti sborů zpravidla v územních hasebních obvodech. OSH může zřídit okrsek jako organizační jednotku – pobočný spolek (čl. 6 odst. 5 písm. c). Okrsek tvoří volené okrskové orgány. Svou působnost odvozují od působnosti jim postoupené (svěřené) OSH.

/4/ Okrskovými orgány jsou:

- a) valná hromada, tvořená zástupci SDH, nejvyšší orgán,
- b) výbor okrsku, výkonný orgán,
- c) vedení okrsku, pokud je ustaveno, výkonný orgán.

/5/ Ve své působnosti se okrsek přiměřeně řídí ustanoveními čl. 73 až 81, čl. 86 až 93.

Čl. 71 - Kontrolní a revizní rada OSH a revizor okrsku

/1/ Kontrolní a revizní rada OSH je kontrolním orgánem OSH s postavením, organizací, působností a pravidly jednání přiměřeně obdobnými ústřední kontrolní a revizní radě (čl. 46 a následující).

/2/ Revizor okrsku je kontrolním orgánem okrsku s postavením, organizací, působností a pravidly jednání přiměřeně obdobnými těm, které mají kontrolní orgány OSH.

/3/ Podrobnosti stanoví vnitřní předpis.

3) Vodní zákon č. 254/2001 Sb. – povodňové orgány obcí

Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, jako ohrožené a nenahraditelné složky životního prostředí a přírodní zdroje, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů, pro zachování vodních zdrojů a předejití stavu nedostatku vody a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství¹⁾. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.

§ 78 - Povodňové orgány obcí

(1) Obecní rada může k plnění úkolů při ochraně před povodněmi, je-li v jejich územních obvodech možnost povodní, zřídit povodňovou komisi, jinak tuto činnost zajišťuje obecní rada. Předsedou povodňové komise obce je starosta obce. Další členy komise jmenuje z členů obecního zastupitelstva a z fyzických a právnických osob, které jsou způsobilé k provádění opatření, popřípadě pomoci při ochraně před povodněmi.

(2) Povodňové orgány obcí jsou podřízeny povodňovému orgánu obce s rozšířenou působností.

(3) Povodňové orgány obcí ve svých územních obvodech v rámci zabezpečení úkolů při ochraně před povodněmi

- a) potvrzují soulad věcné a grafické části povodňových plánů vlastníků (uživatelů) pozemků a staveb, pokud se nacházejí v záplavovém území nebo zhoršují průběh povodně (§ 71 odst. 4), s povodňovým plánem obce,
- b) zpracovávají povodňový plán obce a předkládají jej k odbornému stanovisku správci povodí, v případě drobných vodních toků správci těchto vodních toků,
- c) provádějí povodňové prohlídky,
- d) zajišťují pracovní síly a věcné prostředky na provádění záchranných prací a zabezpečení náhradních funkcí v území,
- e) prověřují připravenost účastníků ochrany podle povodňových plánů,
- f) organizují a zabezpečují hláskou povodňovou službu a hlídkovou službu, zabezpečují varování právnických a fyzických osob v územním obvodu obce s využitím jednotného systému varování,
- g) informují o nebezpečí a průběhu povodně povodňové orgány sousedních obcí a povodňový orgán obce s rozšířenou působností,
- h) vyhláší a odvolávají stupně povodňové aktivity v rámci územní působnosti,
- i) organizují, řídí, koordinují a ukládají opatření na ochranu před povodněmi podle povodňových plánů a v případě potřeby vyžadují od orgánů, právnických a fyzických osob osobní a věcnou pomoc,
- j) zabezpečují evakuaci a návrat, dočasné ubytování a stravování evakuovaných občanů, zajišťují další záchranné práce,
- k) zajišťují v době povodně nutnou hygienickou a zdravotnickou péči, organizují náhradní zásobování, dopravu a další povodňové narušené funkce v území,
- l) provádějí prohlídky po povodni, zjišťují rozsah a výši povodňových škod, zjišťují účelnost provedených opatření a podávají zprávu o povodni povodňovému orgánu obce s rozšířenou působností,
- m) vedou záznamy v povodňové knize.

4) Druhy jednotek požární ochrany

zákon č. 133/1985 Sb.,

§ 65 - Druhy jednotek požární ochrany

(1) Jednotkami požární ochrany jsou

a) jednotka hasičského záchranného sboru zřízená jako jednotka hasičského záchranného sboru kraje, jednotka generálního ředitelství nebo jednotka záchranného útvaru hasičského záchranného sboru, která je složena z příslušníků hasičského záchranného sboru (dále jen "příslušník") určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru,

b) jednotka hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v této jednotce jako své zaměstnání, (dále jen "zaměstnanec podniku"),

c) jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, která je složena z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání,

d) jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která je složena ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání.

5) Stejnokrojový předpis, nošení vyznamenání, odznaků, označení

Nošení vyznamenání, odznaků a jmenovky na stejnokroji

- a) Vyznamenání, odznaky a kovová jmenovka se nosí pouze na vycházkovém stejnokroji. Na pracovním stejnokroji, bundokošili, košili a plášti se vyznamenání, odznaky a kovová jmenovka nenosí.
- b) Slavnostní šňůry se nosí pouze na vycházkovém stejnokroji při slavnostních příležitostech a pietních aktech.

Všeobecné zásady nošení vyznamenání a odznaků:

- a) Rozmístění vyznamenání a odznaků podle přílohy č. 6 odpovídá mužskému vycházkovému stejnokroji. Odvozeně se umísťují vyznamenání na ženském vycházkovém stejnokroji. Přitom platí postupné umísťování zprava doleva podle důležitosti vyznamenání a v řadách nad sebou podle daného pořadí. V nejvyšší řadě se dává státní vyznamenání.

6) Statut vyznamenání, vyznamenání a ocenění OSH, KSH, ústředí

7) Struktura orgánů SH ČMS

Čl. 23 - Články struktury SH ČMS

/1/ SH ČMS je organizováno na územním principu. Obvody působnosti základních článků organizačních jednotek – pobočných spolků jeho struktury (KSH, OSH, okrsek a sbor) se zpravidla shodují s územně správním členěním ČR.

/2/ Jednotlivé články struktury SH ČMS:

- a) ústřední orgány a Kancelář, s celostátní působností,
- b) kraje s působností dle územně správního členění ČR,
- c) okresy, zpravidla s působností pro okres (ve statutárních městech mohou být zřízeny městské výbory),
- d) okrsky, zpravidla s působností pro několik sborů,

e) sbory, zpravidla s působností pro obec,

f) ÚHŠ, CHH a SUZ, zpravidla s celostátní působností.

/3/ Kraje svou působnost odvozují jednak od ústředních orgánů a jednak od OSH. Okrsky svou působnost odvozují od OSH.

/4/ Založení a zrušení jednotlivých článků struktury SH ČMS (odst. 2), jakož i změny v registrovaných údajích vede Kancelář SH ČMS (čl. 15 odst. 1), která založení a zrušení:
a) vyznačuje v příslušném registru a zabezpečuje provedení změn ve spolkovém rejstříku,
b) sděluje orgánům SH ČMS zpravidla prostřednictvím informačních médií SH ČMS.

/5/ Organizační jednotky – pobočné spolky jsou povinny neprodleně ohlásit a doložit příslušnými listinami Kanceláři SH ČMS údaje a změny údajů zapisovaných do spolkového rejstříku.

8) Vyhláška MV č. 247/2001 Sb.

- Organizace plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany, Barevné označení vozidel, lodí a letadel jednotek,
- Způsob zřizování jednotek, Vnitřní organizace jednotek, Vybavení jednotek a používání požární techniky a věcných prostředků požární ochrany,
- Organizační řízení, Operační řízení, Vyhlášení poplachu, Výjezd jednotky,
- Velitel zásahu, velitel jednotky, velitel úseku, velitel sektoru, právo přednostního velení atd.

§ 21 - Převzetí velení společně zasahujících jednotek a složek integrovaného záchranného systému

(1) Při zásahu 2 nebo více jednotek řízení zásahu převezme velitel jednotky, která zahájila činnost na místě zásahu jako první. To neplatí, jestliže některý z velitelů zasahujících jednotek využije právo přednostního velení podle § 22. Pokud to technické prostředky umožní oznámí velitel jednotky, která přijela na místo zásahu jako první, příslušnému operačnímu středisku převzetí velení zásahu a upřesní místo zásahu a charakter zásahu.

(2) Jestliže jedna nebo více jednotek zasahuje u mimořádné události s ostatními složkami integrovaného záchranného systému¹²⁾ a některé ze zasahujících složek integrovaného záchranného systému, s ohledem na charakter záchranných a likvidačních prací, přísluší podle zvláštních předpisů¹³⁾ řízení těchto prací, velitel zásahu s takovou složkou integrovaného záchranného systému spolupracuje. Nejsou-li příslušné složky integrovaného záchranného systému na místě zásahu, velitel zásahu zajistí jejich vyrozumění. Do doby jejich příjezdu, nebo je-li spor o tom, která složka má záchranné a likvidační práce řídit, řízení záchranných a likvidačních prací převezme velitel zásahu.

(3) Při soustředění většího množství sil a prostředků a při organizačně složitém nebo rozsáhlém zásahu anebo při zásahu v rámci integrovaného záchranného systému může velitel zásahu zřídit štáb velitele zásahu (dále jen "štáb"), jednotlivé úseky a určit velitele úseků. Zřídí-li velitel zásahu úseky, stanoví úkoly, které budou úseky plnit a vyčlení pro plnění těchto úkolů potřebné síly a prostředky. Pro několik úseků může velitel zásahu zřídit společný sektor a určit jeho velitele. Pokud nestanoví velitel zásahu jinak, jsou hasiči přímo podřízeni

svým velitelům jednotek. Velitelé jednotek jsou podřízeni veliteli úseku, veliteli sektoru a veliteli zásahu. Při nebezpečí z prodlení může velitel úseku, velitel sektoru nebo velitel zásahu vydat hasičům rozkaz nebo pokyn přímo.

§ 22 - Právo přednostního velení

(1) V případě, kdy jsou na místě zásahu 2 nebo více jednotek, může být řízení zásahu převzato podle práva přednostního velení. Právem přednostního velení se rozumí, že

a) velitel jednotky hasičského záchranného sboru kraje má přednost před všemi veliteli jednotek s výjimkou velitele jednotky hasičského záchranného sboru podniku v případě uvedeném v písmenu b),

b) velitel jednotky hasičského záchranného sboru podniku má přednost před všemi veliteli jednotek v případě, že místem zásahu je podnik, pro který byla tato jednotka zřízena,

c) velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů obce má přednost před velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku s výjimkou případu uvedeného v písmenu d),

d) velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku má přednost před velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce v případě, je-li místem zásahu podnik, pro který byla tato jednotka zřízena,

e) velitel jednotky, v jejíž územní působnosti se místo zásahu nachází, má přednost před ostatními veliteli jednotek stejného druhu; to neplatí, jestliže jednotka, v jejíž územní působnosti se místo zásahu nachází, se do činností na místě zásahu nezapojí nebo pokud se velitelé jednotek dohodnou jinak.

(2) Řízení zásahu podle odstavce 1 převzít nelze, jestliže generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen "generální ředitel") nebo jím pověřený zástupce, ředitel hasičského záchranného sboru kraje nebo ředitel územního odboru hasičského záchranného sboru kraje anebo jimi pověření funkcionáři hasičského záchranného sboru kraje určí velitele zásahu nebo velení sami převezmou.

(3) Při předávání a přebírání velení odstupující velitel zásahu nového velitele zásahu informuje o postupu jednotek při zásahu a jednotkám své odstoupení oznámí. Nový velitel se ujme řízení zásahu prohlášením, že velení přebírá. Není-li účast odstupujícího velitele možná, nový velitel převzetí velení jednotkám oznámí sám a tuto okolnost poznamená ve zprávě o zásahu podle § 26 odst. 2.

9) Má revizor sboru právo hlasování ve výboru sboru

Čl. 77 - Výbor sboru

Jednání výboru se zúčastňuje s hlasem poradním revizor sboru.

10) Musí být člen jednotky SDH obce členem SH ČMS

- ne. Zpravidla je členem SH ČMS

Prevence a ochrana obyvatel:

1) Záchrané a likvidační práce při ledových povodních

Přírozenou povodní se rozumí povodeň způsobená přírodními jevy, kdy dochází k přechodnému výraznému zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových toků, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody.

Zimní a jarní povodně způsobené táním sněhové pokrývky, popřípadě v kombinaci s dešťovými srážkami; tyto povodně se vyskytují nejvíce na podhorských tocích a postupují dále do níže položených úseků větších toků

Zimní povodně způsobené ledovými jevy na tocích i při relativně menších průtocích, vyskytují se v úsecích náchylných ke vzniku ledových jevů

2) Dekontaminace osob

Dekontaminace radioaktivních látek, nazývaná též dezaktivace, je soubor metod, postupů a prostředků ke snížení rizika ozáření osob z povrchové kontaminace, omezení šíření radioaktivních látek (dále jen „RaL“) přenosem, zejména přímým kontaktem kontaminovaných a nekontaminovaných ploch; dále také k zabránění druhotné povrchové a vnitřní kontaminace. Dekontaminaci nelze snížit ozáření způsobené vnitřní kontaminací osoby. Kontaminace není způsobena ozářením, ale ulpěním RaL na povrchu.

Cílem dekontaminace je odstranit radioaktivní látky z povrchů. Tento proces však nezpůsobuje deaktivaci radionuklidů, které nadále zůstávají zdroji ionizujícího záření

Dekontaminační prostor pro zasahující se zřizuje pro účely dekontaminace zasahujících. Dekontaminace pro zasahující musí být zabezpečena zpravidla nejpozději se vstupem prvních hasičů do nebezpečné zóny.

3) Elektronická požární signalizace

Elektrická požární signalizace (EPS) je vyhrazené požárně bezpečnostní zařízení, které zajišťuje pomocí hlásičů včasnou signalizaci požáru. Signály z hlásičů požáru jsou přijímány ústřednou EPS. U ústředny (např. v recepci budovy) bývá v režimu den zajištěna stálá obsluha, která v případě signálu požáru má určitou dobu na prověření skutečného požáru a odvolání planého poplachu, jinak EPS přivolá pomocí zařízení zařízení dálkového přenosu (ZDP) jednotku požární ochrany (PO). Pokud není zajištěna stálá obsluha (režim noc), je jednotka PO přivolána neprodleně.

4) Přírodní mimořádné události

DRUHY A PŘÍKLADY MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTÍ

1) Živelní pohroma	2) Havárie	3) Ostatní události
a) povodeň	a) havárie v chemickém provozu	a) teroristický čin
b) zemětřesení	b) radiační havárie	b) sabotáž
c) velký sesuv půdy	c) ropná havárie	c) žhářství
d) sopečný výbuch	d) dopravní nehoda	
e) orkán, tornádo	e) zřícení domu	
f) extrémní chlad a teplo		
g) pád meteoritu		
h) velký lesní požár		

5) Jaké základní úkoly plní JSDHO v oblasti ochrany obyvatelstva? (Vyhláška 247/2001, §30,31, Řád výkonu služby, čl. 11, odst. 16,17)

Na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel jednotky provádí zásah podle zásad uvedených v § 21 až 28. Při zásahu

- a) zdolávají požáry,
- b) provádí záchranné a likvidační práce,
- c) podílí se na evakuaci obyvatel,
- d) podílí se na označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- e) podílí se na varování obyvatel,
- f) podílí se na dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- g) podílí se na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití.

§ 31

Jednotka vykonává na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel jen takovou činnost uvedenou v § 30, která odpovídá jejímu zařazení v plošném pokrytí a její dislokaci ve vztahu k vnější zóně havarijního plánování a k havarijnímu plánu kraje.

6) Evakuace obyvatel

Evakuace je jedním ze základních prostředků ochrany obyvatelstva. Je souhrnem opatření zabezpečujících přemístění osob, hospodářského zvířectva a věcných prostředků v daném pořadí priorit z prostoru ohroženého mimořádnou událostí na jiné území, kde ohrožení neexistuje.

Evakuace se člení podle doby trvání na:

- krátkodobou - doba trvání mimořádné události nebo jejich následků je do 24 hodin,
- dlouhodobou - doba trvání je více jak 24 hodin,
- plošnou
- objektovou

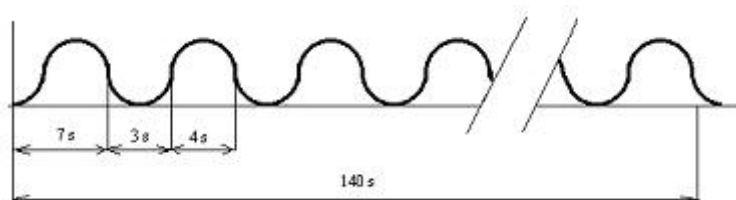
7) Varování obyvatel

Jednotný systém varování a vyrozumění je v ČR budován od roku 1991. Systém tvoří síť poplachových sirén, které zabezpečují bezprostřední varování obyvatelstva, a dále pak soustava vyrozumívacích center, soustava dálkového vyrozumění (doprava signálu a

informací mezi vyzumívacími centry), soustava místního vyzumění (infrastruktura pro ovládání poplachových sirén a vyzumění osob). HZS ČR má rovněž právo vstoupit do sdělovacích prostředků a informovat obyvatelstvo prostřednictvím televize a rozhlasu.

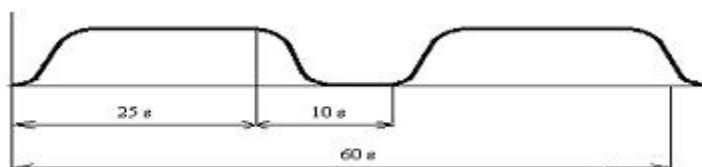
Obyvatelstvo je v případě hrozby nebo vzniku mimořádné události varováno především prostřednictvím varovného signálu „**Všeobecná výstraha**“. Tento signál je vyhlašován kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin a může zaznít třikrát po sobě v cca třiminutových intervalech. Po tomto signálu bezprostředně následuje mluvená tísňová informace, kterou se sdělují obyvatelstvu údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události a opatření k ochraně obyvatelstva. K poskytování této tísňové informace se využívá i koncových prvků varování, které jsou vybaveny modulem pro vysílání hlasové informace.

[Ukázka](#)

Obyvatelstvo může být následně informováno i sdělovacími prostředky (rozhlasem, televizí, místním rozhlasem), tzv. mluvícími sirénami, vozidly složek integrovaného záchranného systému nebo jiným způsobem o tom, co se stalo a co se má v takovém případě dělat.

Dalším signálem (nikoliv varovným), který sirény mohou vysílat je „**Požární poplach**“, který slouží ke svolání jednotek požární ochrany. Tento signál je vyhlašován přerušovaným tónem sirény po dobu 1 minuty.

[Ukázka](#)

První středu v měsíci probíhá na celém území republiky **akustická zkouška** provozuschopnosti celého systému varování. Ve 12.00 se sirény rozezní zkušebním nepřerušovaným tónem po dobu 140 sekund, u elektronických sirén jsou občané vyzumění také hlasově.

- 8) Dekontaminace
- 9) Označování oblasti s výskytem nebezpečných látek
- 10) Humanitární pomoc a Zajištění podmínek pro nouzové přežití
- 11) Jaké speciální úkoly plní předurčené JSDHO v ochraně obyvatelstva (Vyhláška 247/2001, §30,31, Řád výkonu služby, čl. 11, odst. 16,18)
- 12) Přenosné hasicí přístroje druhy, použití
- 13) Komíny
- 14) Skladování hořlavín

15) Únikové cesty

Únikovou cestou se rozumí komunikace v objektu nebo na objektu umožňující bezpečnou evakuaci osob z objektu ohroženého požárem nebo z jeho části na volné prostranství, popř. přístup požárních jednotek do prostorů napadených požárem.

Za volné prostranství se považuje prostranství mimo požárem napadený objekt, umožňující volný a bezpečný pohyb osob ve směru od objektu. Za volné prostranství se považují také jiné, požárem neohrožené prostory, ze kterých je možný volný a bezpečný pohyb osob ve směru od požárem napadeného objektu.

Druhy únikových cest

Druhy únikových cest, zásady jejich dimenzování a vybavení jsou uvedeny v kmenových normách ČSN 73 0802 a ČSN 73 0804.

Podle stupně ochrany, kterou únikové cesty poskytují unikajícím osobám, se rozlišují únikové cesty na:

- a) nechráněné,**
- b) částečně chráněné,**
- c) chráněné.**

V určitých případech lze za únikovou cestu považovat rovněž evakuační výtahy.

Nechráněnou únikovou cestou je trvale volný komunikační prostor směřující z posuzovaného požárního úseku k východu na volné prostranství nebo do chráněné únikové cesty.

Částečně chráněná úniková cesta je trvale volná komunikace nebo komunikační prostor, kde se lze bez překážek pohybovat směrem k východu na volné prostranství nebo do chráněné únikové cesty, která

Názvosloví v PO, technické prostředky, Cvičební Řád JPO:

- 1) Účel názvosloví v PO
- 2) Umístění technických prostředků v požárním automobilu
- 3) Povelý a povelová technika pro pořadový výcvik
- 4) Druhy uzlů a jejich použití
- 5) Popište osazení útočných proudů na rozdělovači
- 6) Je součástí pěnovorného zařízení sací hadice „D“
- 7) Základní postavení družstva 1+5, 1+3 – vybavení členů družstva
- 8) Dálková doprava vody – způsoby, organizace
- 9) Bojové rozvinutí do vyšších nadzemních podlaží – způsoby, činnost družstva 1+5
- 10) Kompletní bojové rozvinutí na 2 útočné proudy C – činnost družstva 1+5
- 11) Jednoduché vedení C – činnost družstva 1+3

Speciální zásahy, požární taktika:

1) Úkoly jednotek PO, zásah

Zákon č. 133/ 1985 Sb.,

§ 70 - Základní úkoly jednotek požární ochrany

Jednotka požární ochrany plní tyto základní úkoly

a) provádí požární zásah podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků,

b) provádí záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.

c) podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu územně příslušnému hasičskému záchrannému sboru kraje.

(2) Výkonem služby příslušníků, zaměstnanců podniků a členů zařazených v jednotkách požární ochrany se podle tohoto zákona rozumí veškerá činnost směřující k předcházení požárům a jejich zdolávání, snižování následků živelních pohrom a jiných mimořádných událostí včetně zvyšování akceschopnosti jednotky požární ochrany. Výkon služby se člení na organizační a operační řízení.

(3) Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek požární ochrany. Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o skutečnostech vyvolávajících potřebu nasazení sil a prostředků požární ochrany, provedení požárního zásahu a záchranných prací při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech, do návratu sil a prostředků požární ochrany na základnu.

(4) Při zdolávání požáru spolupracují jednotky požární ochrany s Policií České republiky a dalšími orgány.

(5) Jednotky požární ochrany plní úkoly na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel.

(6) Prováděcí právní předpis stanoví

a) organizaci řízení v jednotkách požární ochrany,

b) podmínky akceschopnosti jednotek požární ochrany,

c) zásady velení a činnosti velitelů, příslušníků, zaměstnanců podniku a členů dobrovolných jednotek požární ochrany při zásahu,

d) zásady činnosti jednotek požární ochrany na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatel.

2) Hašení bytových požárů

Bojový řád jednotek PO - Hašení bytových požárů – 12/P

Charakteristika

- 1) Bytové požáry jsou charakteristické:
  - a) omezením velikosti zpravidla na jeden požární úsek,
  - b) intenzivním hořením (plasty, bytové textilie, nábytek, obklady),
  - c) možným rozšířením požáru skrytými cestami, např. instalační šachtou, kolem rozvodů ústředního topení a po hořlavém plášti budovy,
  - d) ohrožením osob a jejich nutnou záchranou i pomocí výškové techniky,
  - e) *nebezpečím intoxikace, opaření a popálení.*

Úkoly a postup činnosti

- 2) Při hašení bytových požárů je třeba:
  - a) průzkumem zjistit
    - i) přítomnost ohrožených osob a zvířat,
    - ii) možné úkryty, zejména dětí,
    - iii) nebezpečné materiály a tlakové lahve,
    - iv) cesty šíření požáru,
    - v) stav stavebních konstrukcí,
    - vi) možné zásahové cesty,
  - b) provést evakuaci a záchranu všech ohrožených osob, zvířat a cenného materiálu, u dlouho trvajících požárů zvážit nutnost evakuace materiálu v podlaží nad požárem popř. v jiných přilehlých prostorech,
  - c) sledovat stav konstrukcí v místě požáru, možné cesty šíření požáru, věnovat zvláštní pozornost instalačním a výtahovým šachtám včetně vzduchotechniky,
  - d) zajistit vypnutí elektrického proudu v bytě, případně i v jeho bezprostředním okolí,
  - e) podle potřeby a vývoje situace zajistit uzavření přívodu plynu,
  - f) v podlaží nad požárem popř. v jiných přilehlých prostorech provádět průběžně průzkum a mít připravené proudy k místům možného rozšiřování požáru,
  - g) provést opatření na odvedení tepla a kouře (přirozená nebo nucená ventilace, zařízení pro odvod tepla a kouře),
  - h) dle rozsahu požáru určit prostory, kde hrozí *nebezpečí intoxikace* zplodinami hoření a provést opatření pro ochranu nebo evakuaci osob,
  - i) při hašení požáru používat vhodné hasební látky nebo přísady a vhodné technické prostředky ke zvýšení hasebních účinků vody, používat množství dodávaného hasiva s ohledem na efektivnost hašení požáru (vysokotlaká vodní mlha, proudnice s roztržitým vodním proudem, proudnice s možností regulace průtoku, ruční stříkačka k dohašování apod.), provést opatření k ochraně majetku před vodou použitou k hašení,

j) informovat obyvatele domu o situaci, usměrňovat jejich chování a předejít tak možné panice nebo jejich ohrožení.

3) Podle okolností:

a) při požáru v bytě se stěnami nebo přepážkami s nedostatečnou požární odolností připravit proud do místnosti, která přiléhá k prostoru, ve kterém hoří,

b) jestliže se požár šíří vzduchotechnikou nebo dutinami v přepážkách, nasadit proud do místa předpokládaného šíření požáru (na půdě, v poschodích nad místem požáru),

c) provést násilný vstup do bytů, kde lze předpokládat zakouření, a byt nikdo na výzvu neotevívá.

4) Příslušník Hasičského záchranného sboru České republiky je oprávněn vstoupit do obydlí, má-li důvodné podezření, že je ohrožen život nebo je vážně ohroženo zdraví člověka nebo hrozí škoda na majetku, která by mohla přesáhnout částku 50 000 Kč. Nebrání-li tomu okolnosti, zajistí příslušník při vstupu do obydlí přítomnost nezúčastněné osoby. Příslušník vyrozumí o vstupu do obydlí bez zbytečného odkladu Policii České republiky.

Očekávané zvláštnosti

5) Při hašení bytových požárů je nutno počítat s následujícími komplikacemi:

a) vznik paniky obyvatel domu,

b) omezená komunikace s obyvateli domu (cizinci, sluchově postižení),

c) nepředvídané jednání osob (snaha vyskočit z okna, vracení se zpět, zvědavost),

d) nesnadné zjištění počtu obyvatel v bytech a v domě,

e) nefunkčnost požárně dělicích pásů obvodových stěn,

f) nepoužitelnost zásahových a únikových cest,

g) neprůjezdné komunikace a nepřístupné nástupní plochy,

h) možnost výskytu různých, někdy i nebezpečných zvířat chovaných v bytech, a tím i *nebezpečí ohrožení zvířaty*,

i) nevhodné stavební úpravy,

j) obtížný vstup do bytů i domu (bezpečnostní dveře a zamřížovaná okna),

k) skladování různých často snadno hořlavých materiálů včetně skladování hořlavých kapalin a plynů,

l) používání bytu k jiným účelům než k bydlení,

m) nefunkčnost požárně bezpečnostního zařízení,

n) porušení těsnosti technických rozvodů (voda, plyn, topení),

o) zvýšení škod z poškozených rozvodů vody a topení.

3) Nebezpečí fyzického vyčerpání

Bojový řád jednotek PO - Nebezpečí fyzického vyčerpání – 1/N

Charakteristika

1) Hranice fyzického vyčerpání je stanovena schopností využívat kyslík přiváděný do organismu dýcháním, pro přeměnu svalových tuků na energii potřebnou k fyzickému výkonu (práci). Při nedostatku kyslíku pro spalování tuků dochází k využívání dalšího zdroje energie v organismu, tj. cukru (glykogen) uloženého ve svalech a játrech. Jeho zásoby jsou ve srovnání se zásobami tukovými podstatně menší. Při nedostatečné trénovanosti organismu (aerobní kapacitě) dochází tedy k vyčerpání sil při menší zátěži, resp. po kratší době zatížení organismu.

2) Pro organismus je nebezpečné vyčerpání zásob glykogenu, které vede k poruchám mozkové činnosti, neboť mozek je na dostatku krevního cukru závislý. Akutní nedostatek krevního cukru (hypoglykémie) se může projevit u přetíženého organismu (málo trénovaného nebo extrémně zatíženého) zpočátku slabostí, hladem, třesem, studeným potem, později zmateností, ztrátou koordinace pohybů, bolestmi hlavy, poruchami artikulace apod. Může dojít až ke ztrátě vědomí doprovázené křečemi. Takové vyčerpání je závažným zdravotním stavem vyžadujícím lékařskou pomoc.

Předpokládaný výskyt

3) Nebezpečí fyzického vyčerpání hasiče při zásahu hrozí s ohledem na jeho fyzickou kondici při extrémním jednorázovém výkonu nebo při dlouhodobém zatížení bez dostatečného doplňování zdrojů energie do organismu.

- 4) Okolnosti, které mají vliv na podstatné zvyšování úrovně zátěže při zásahu, jsou zejména:
- a) použití zásahových oděvů pro hasiče a dýchací techniky,
  - b) psychické vypětí a stres (úzkost, strach),
  - c) okolní teplota, popř. vlhkost prostředí.

Ochrana

5) Ochranou proti možnému vyčerpání je především trénovanost v oblasti vytrvalosti (aerobní trénink). Důležitým prvkem je správná výživa a optimální tělesná hmotnost.

6) V průběhu zátěže je potřebné zajistit organismu dostatek zdrojů energie, krátkodobě nejlépe ve formě sladkých pokrmů a rovněž dostatek tekutin.

7) Z hlediska taktiky jednotek při zásahu spočívá ochrana životů a zdraví hasičů před nebezpečím fyzického vyčerpání v následujících zásadách:

a) při dlouhotrvajícím zásahu sledovat nasazení hasičů, zajistit jejich střídání a odpočinek, pokud se projevují příznaky únavy,

b) dodržovat režim práce a odpočinku; doporučuje se střídání po 6 až 8 hodinách nepřetržitého nasazení,

c) velitel zásahu „*vytváří podmínky pro obnovu fyzických sil hasičů na místě zásahu, zajištění minimálních podmínek péče o zasahující hasiče a osoby poskytující osobní a věcnou pomoc*“; „*minimálními podmínkami péče se rozumí zajištění*

i) ochranných nápojů, vyžaduje-li zásah použití speciálních ochranných prostředků v nepřetržitě délce 30 minut nebo provádí-li se zásah za extrémních povětrnostních podmínek po dobu nejméně 2 hodin,

ii) stravování, jde-li o práci při zásahu trvajícím nepřetržitě po dobu nejméně 4 a půl hodiny,

iii) vhodného místa pro odpočinek, případně ubytování, trvá-li práce při zásahu déle než 12 hodin.

Osobám, které byly vyzvány k poskytnutí osobní pomoci a provádějí práci v místech ohrožení jejich zdraví nebo života, se poskytuje odborný dohled a zapůjčují se jim odpovídající osobní ochranné pracovní prostředky pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci“.

8) Ochranné prostředky a další zařízení:

a) ochranné nápoje, strava,

b) s ohledem na používání osobních ochranných prostředků hasiče při zásahu (zejména zásahových oděvů) je nutno brát vždy v úvahu, že odolnost proti fyzické zátěži nesouvisí s odolností proti tepelné zátěži a tedy, že i jedinec fyzicky zdatný je ohrožen *nebezpečím přehřátí*,

c) zařízení pro odpočinek (např. týlový kontejner).

4) Zdravotnická záchranná služba

- tel. číslo 155

- zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě

- dojezd do 20 minut

5) Požární útok, požární obrana

Bojový řád jednotek PO – Požární útok – 2/P

Charakteristika

1) Požární útok je jeden ze způsobů zdolávání požáru jednotkami. Je to organizované nasazení potřebných sil a prostředků v určitém směru podle situace na místě zásahu. Předpokladem provedení účinného požárního útoku je dostatek sil a prostředků.

2) Účinný požární útok musí zajistit:

a) záchranu osob, zvířat a majetku,

b) lokalizaci a likvidaci požáru, včetně ochrany okolí.

3) Druhy požárních útoků jsou:

a) **čelní útok** - je veden ve směru proti postupující frontě požáru, přičemž se soustředí všechny síly a prostředky v klínu nebo řadě podle povahy požáru. Klínem se proniká k místu

nejintenzivnějšího hoření. V řadě se postupuje, když pro velkou intenzitu hoření nelze proniknout k místu nejintenzivnějšího hoření,

b) **boční útok** - je veden tehdy, znemožňují-li podmínky na místě zásahu (zpravidla stavební, bezpečnostní a klimatické) vést čelní útok. Boční útok se vede zpravidla ze dvou stran současně,

c) **obchvatný útok** - je veden zpravidla po celém obvodu požáru, nejméně však ze tří stran; je nejúčinnější, má největší potřebu sil a prostředků,

d) **frontální útok** - je veden naráz všemi silami a prostředky na celé frontě požáru nebo jeho ploše. Tento požární útok se používá tam, kde by postupné nasazování proudů nevedlo k likvidaci požáru vzhledem k potřebné intenzitě dodávky hasebních látek (např. u požárů nádrží hořlavých kapalin by postupné nasazování proudů zapříčinilo rozlití, vzkypění nebo vyvržení kapaliny z nádrže, a tím i rozšíření požáru).

Úkoly a postup činnosti

4) Požární útok se provádí podle situace na místě zásahu:

a) souběžně s průzkumem,

b) po provedeném průzkumu, přičemž se souběžně s průzkumem může provádět příprava k požárnímu útoku,

c) neprodleně po příjezdu jednotky na místo zásahu, pokud je situace přehledná nebo je jednotce vydán rozkaz velitelem zásahu ihned po příjezdu.

5) Při požárním útoku zaujmou hasiči s útočnými proudy určená stanoviště nejkratší a nejbezpečnější cestou. Při tom využívají zásahových cest; jsou-li tyto cesty neprůchodné, posoudí se nutnost odstranění překážek, rozebrání konstrukcí nebo je veden jinými cestami za použití výškové techniky, např. okny.

6) Mobilní výšková technika a věcné prostředky pro postup jednotky do výšek (žebříky) musí být ustaveny tak, aby:

a) nedošlo k odříznutí nebo jinému ohrožení požárem (tepelným zářením, žihavými plameny),

b) nedošlo z důvodu *nebezpečí popálení, výbuchu a zřícení konstrukcí* k ohrožení nebo zranění hasičů (ochrana vodní clonou, dostatečný odstup).

7) Výškovou techniku a technické prostředky pro výstup do výšek lze přemístit na nové stanoviště teprve po sestoupení hasičů, kteří po této technice vystoupili nebo byli informováni o jejím přemístění a současně jim byly určeny jiné cesty k návratu.

Očekávané zvláštnosti

8) Při provádění požárního útoku je nutno počítat s následujícími komplikacemi:

a) nepřesné určení rozsahu požáru,

b) nedostatek sil a prostředků nebo jejich chybný odhad,

c) obtížné určení cest a směru šíření požáru,

- d) skrytá nebezpečí na místě zásahu,
- e) náhlá změna meteorologické situace,
- f) uskladněný hořlavý materiál, hořlavé kapaliny nebo jinak nebezpečný materiál,
- g) nevhodné stavební a technické úpravy, např. nevhodný stav požárně dělících konstrukcí,
- h) omezené nebo nesjízdné přístupové komunikace k místu zásahu,
- i) náhlá změna sjízdnosti přístupových komunikací,
- j) chybějící podmínky pro hašení požáru a záchranné práce,
- k) neočekávané chování osob a zvířat.

Bojový řád jednotek PO – Požární obrana – 3/P

Charakteristika

- 1) Tam, kde není možno provést požární útok, zejména při nedostatku sil a prostředků a při rozsáhlých požárech, se provádí požární obrana. Princip požární obrany spočívá v zastavení šíření požáru na předem určeném místě.
- 2) Obranné postavení se zaujímá tam, kde je možnost zabránit šíření požáru, zpravidla na hranici požárních úseků nebo v místech přírodních nebo umělých překážek.

Úkoly a postup činnosti

- 3) Při určení místa obranného postavení je třeba vzít v úvahu ohrožení osob, zvířat, a cenného nebo nebezpečného materiálu, hlavní směr šíření požáru a skutečnosti, které jej ovlivňují:
  - a) směr větru,
  - b) účinky tepla,
  - c) spojené konstrukce, souvislý porost a skladovaný hořlavý materiál, umožňující šíření požáru (dále jen „požární mosty“),
  - d) terén a jeho vhodnost pro šíření požáru v přírodním prostředí,
  - e) létající jiskry a hořící materiál, které ve směru větru ohrožují prostor ve tvaru kruhové výseče, jejíž středem je místo nejintenzivnějšího hoření. Hoří-li celá budova, je ohrožen prostor ve směru větru v šířce budovy rozšiřující se do obou stran v úhlu zhruba 20 stupňů.
- 4) Pro místo obranného postavení je možno využít polní a lesní cesty, vodní toky, stavebně dělící konstrukce (stěny, příčky) nebo proluky mezi budovami. V obranném postavení se na základě zjištění situace určí:
  - a) **stěžejní místo obranného postavení**, kde se nasadí jednotky a určí se jim postupné úkoly, např. odstranění požárních mostů, hašení některé strany požárního úseku, odstraňování

hořlavých předmětů, hašení požáru na určitém směru šíření, zvlhčení povrchu hořlavých konstrukcí nebo porostu, položení souvislé vrstvy pěny,

b) **obránná opatření**, která mají za úkol zmenšit možnost šíření požáru. K těmto opatřením mohou být vyzvány i osoby na základě zákonného ustanovení o osobní pomoci. Obranná opatření spočívají např. v uzavření střešních otvorů, oken, ve střežení požárně dělicích konstrukcí z odvrácené strany požáru nebo vytvoření dělicího pásu v porostu zaoráním.

5) Nutným předpokladem pro úspěšnou obranu je odstraňování požárních mostů. Požárními mosty mohou být zejména střecha a různé stříšky přístavků, podbití říms přes požárně dělicí příčky nebo skladovaný hořlavý materiál. Za požární most v přírodním prostředí je nutno považovat souvislý hořlavý porost. Jeho souvislost se musí přerušit dostatečně širokým pásem, ve kterém se odstraní veškerý porost.

6) Pro zajištění obranných opatření je vhodné využít všech na místě zásahu dosažitelných prostředků a osobní a věcné pomoci právnických a podnikajících fyzických osob.

7) Nastanou-li předpoklady pro provedení požárního útoku (tzn. možnost provedení lokalizace a likvidace požáru hašením požáru za dostatečného množství sil a prostředků), změní se obranné postavení ve výchozí postavení pro požární útok.

8) Požární obrana, spočívající především v zajištění okolí hořícího objektu před rozšířením požáru, se využívá v případě, že by „...*náklady na zdolání požáru osamoceně stojícího objektu, jako je například stoh nebo sklad píce, mohly být s ohledem na hodnotu takového objektu považovány na náklady vynaložené nevhodně a průzkumem bylo potvrzeno, že nejsou ohroženy životy osob nebo zvířat anebo životní prostředí, je velitel zásahu povinen zvážit účelnost zásahu a případně jej ukončit, aniž by bylo dosaženo cíle činnosti jednotek při zdolávání požáru*“.

Očekávané zvláštnosti

9) Při provádění požární obrany je nutno počítat s následujícími komplikacemi:

- a) nervozita postižených a dalších obyvatel, která může působit i na zasahující jednotky,
- b) neochota vyzvaných právnických, podnikajících fyzických a fyzických osob poskytnout osobní a věcnou pomoc,
- c) možnost odříznutí ústupové cesty u požárů v přírodním prostředí (náhlá změna větru),
- d) změna meteorologické situace.

6) Průzkum

Bojový řád jednotek PO – 6/O – Průzkum

Charakteristika

1) Průzkum je činnost, kterou se zjišťují poznatky o situaci potřebné pro rozhodování o způsobu vedení zásahu. Jde většinou o jednu z nejnebezpečnějších činností a zároveň velice důležitou, neboť podle jeho výsledků je veden zásah, na kterém závisí záchrana osob, zvířat a majetku i bezpečnost jednotky.

2) Průzkum se provádí po celou dobu zásahu, např. i při dopravě na místo zásahu, na místě zásahu. Průzkum na místě zásahu se provádí ihned po příjezdu jednotky na místo zásahu a dále nepřetržitě až do ukončení zásahu.

3) Cílem průzkumu při příjezdu na místo zásahu je co nejrychleji zjistit situaci a na jejím základě rozhodnout o způsobu provedení zásahu. **Cílem průzkumu na místě zásahu je zjistit**

- a) **zda jsou ohroženy osoby, zvířata a majetek,**
- b) **rozsah požáru, způsob a směry jeho šíření a druh hořících materiálů nebo rozsah účinků mimořádné události,**
- c) **přítomnost nebezpečných látek a předmětů, které mohou nepříznivě ovlivnit průběh zásahu,**
- d) **terénní a jiné podmínky významné pro použití požární techniky a věcných prostředků.**

4) Součástí průzkumu mohou být podle zjištěné situace i práce, které nesou odkladu z hlediska záchrany osob a ochrany životů hasičů na místě zásahu. Není vyloučen ani způsob provádění průzkumu tzv. bojem, tedy za současného hašení.

5) **Příslušník je oprávněn vypnout nebo odstavit v nezbytném rozsahu přívod elektřiny, plynu, tepla, vody nebo jiné zařízení za účelem provedení zásahu, pokud nelze nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak a způsobený následek nebude zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který by hrozil.** Obdobně postupuje na základě pokynu velitele zásahu nebo velitele jednotky každý jiný hasič v jednotce.

Úkoly a postup činnosti

6) Velitel zásahu je odpovědný za organizovaný průzkum na místě zásahu z hlediska vyhodnocení celkové situace. Velitel jednotky, velitel úseku i každý hasič má určitou odpovědnost při hodnocení své situace v rámci nasazení, které lze také nazvat průzkumem:

a) **velitel zásahu řídí průzkum, vyhodnocuje situaci a s ohledem na získané poznatky organizuje soustřed'ování a nasazování jednotek,**

b) **velitel úseku organizuje podle rozhodnutí velitele zásahu (v případě zřízení úseku podle rozhodnutí velitele sektoru) průzkum a vyhodnocuje situaci v úseku, podává veliteli zásahu informace o plnění úkolů a o situaci úseku,**

c) **velitel jednotky za účelem snížení rizika ohrožení života a zdraví hasičů jednotky shromažďuje informace o nebezpečí a provádí jejich ověřování na místě zásahu jednotky, podává veliteli úseku či sektoru nebo, není-li úsek či sektor zřízen, veliteli zásahu průběžně informace o plnění úkolů a o situaci na místě zásahu a dbá, pokud to situace na místě zásahu umožňuje, aby při nebezpečných činnostech, jakými jsou například průzkum, práce v prostředí nebezpečných látek, práce ve výškách a hloubkách, byli hasiči jištěni navzájem nebo jiným hasičem,**

a) **hasiči na místě zásahu provádějí průzkum v místě svého nasazení a zjištěné poznatky hlásí veliteli jednotky, nebo veliteli úseku či sektoru anebo veliteli zásahu.**

7) **Průzkum na místě zásahu provádí:**

a) **velitel zásahu a nejméně 1 hasič, nebo**

b) **průzkumná skupina, kterou tvoří nejméně 2 hasiči, anebo**

c) **celá jednotka** (zejména je-li předpoklad, že se v objektu nacházejí lidé nebo zvířata nebo jde-li o rozsáhlou plochu).

8) K průzkumu lze využít také technické dálkově ovládané prostředky, např. dron, robot, dále kamerovou síť v objektu nebo areálu podniku, automobil, leteckou techniku apod.

9) **Provádí-li průzkum průzkumná skupina, velitel zásahu určí jejího velitele, který odpovídá za činnost průzkumné skupiny a výsledky průzkumu.**

10) Před zahájením průzkumu se průzkumná skupina dle možností seznámí s operační nebo jinou dokumentací týkající se objektu (např. dokumentace zdolávání požárů, vnitřní havarijní plán), případně se informuje o dispozičním řešení objektu, zdrojích nebezpečí apod.

11) Průzkumná skupina postupuje systematicky tak, aby byly splněny cíle průzkumu. Po průzkumu vyhodnotí informace a předá je veliteli zásahu.

12) Hasiči průzkumné skupiny postupují za sebou tak, aby měli mezi sebou kontakt a měli zaručenou možnost návratu. S ohledem na možná nebezpečí se používají takové taktické postupy a prostředky osobní ochrany, které zaručují maximální možnou ochranu hasiče. Podle rozhodnutí velitele průzkumné skupiny se hasiči dovybaví izolačními dýchacími přístroji, záchranným lanem, nářadím na vnikání do uzavřených prostor, klíčem na armatury vody a plynu, případně detekční nebo měřicí technikou, protichemickými ochrannými oděvy apod., s ohledem na prováděnou činnost a nebezpečí na místě zásahu.

13) Průzkumná skupina musí mít spojení s nástupním prostorem (zejména radiovým spojením, jistícím lanem). Doporučuje se vyčlenit hasiče v nástupním prostoru (pokud to není velitel zásahu), který sleduje postup a dobu nasazení průzkumné skupiny a udržuje dle možností se skupinou spojení. Velitel průzkumné skupiny musí průběžně hlásit situaci tak, aby se zbývající část sil a prostředků jednotek mohla připravit na zásah a byla patrná poloha skupiny.

14) V případě hrozícího nebezpečí, např. nenadálého vznícení hořlavých par, je třeba, aby zbývající část sil a prostředků jednotek zajišťovala průzkumnou skupinu tak, aby mohla rychle zasáhnout a členy průzkumné skupiny zachránit, např. rychlé uhašení požáru na cestě průzkumu, vyproštění členů průzkumné skupiny apod.

Očekávané zvláštnosti

15) Při průzkumu je nutné počítat zejména s následujícími komplikacemi:

- a) rychlé a neočekávané změny situace na místě zásahu (odříznutí zpáteční cesty),
- b) neúplné informace o situaci na místě a nemožnost získat všechny potřebné informace,
- c) nepřehlednost místa zásahu,
- d) panické chování osob a zvířat.

16) Při provádění průzkumu je nutno počítat zvláště s nebezpečím:

- a) úrazu elektrickým proudem,
- b) ztráty orientace v objektu,
- c) zřícení konstrukcí,
- d) pádů,
- e) intoxikace zplodinami hoření nebo uniklou nebezpečnou látkou nebo udušení,
- f) žíhavých plamenů, sálavého tepla a popálení,
- g) fyzikálního nebo chemického výbuchu,
- h) opaření,
- i) poleptání,
- j) ohrožení zvířaty,
- k) zasypaní (silo, stohy).

17) Podle druhu a místa zásahu je možnost výskytu i dalších nebezpečí (např. infekce, ionizující záření).

7) Organizace místa zásahu s NL

Bojový řád jednotek PO - Zásah s přítomností nebezpečných látek – 1/L

Charakteristika

1) Nebezpečné látky jsou nebezpečné chemické látky nebo nebezpečné chemické směsi mající jednu nebo více nebezpečných vlastností, bojové chemické látky, rizikové a vysoce rizikové biologické agens a toxiny a radioaktivní látky.

2) Za havárii nebezpečné látky je považována mimořádná událost, kdy se nebezpečná látka ocitla mimo kontrolu v takovém množství, které ohrožuje životy a zdraví osob, zvířat a životní prostředí a je nutné provádět záchranné a likvidační práce.

3) Mimo kontrolu se nebezpečná látka může dostat únikem z obalů, nádob nebo zařízení. Nebezpečné látky se mohou vyskytovat zejména tam, kde se vyrábí, zpracovávají, skladují nebo při jejich přepravě.

4) Charakteristickými znaky, které vypovídají na místě zásahu o přítomnosti nebezpečných látek, jsou:

a) označení přepravního prostředku nebo obalu výstražnými symboly nebezpečnosti, výstražnými tabulkami, bezpečnostními značkami, popř. dalším identifikačním nebo manipulačním označením,

b) technologická zařízení (otevřené technologické provozy, skladovací prostory apod.),

c) zdravotní obtíže osob přítomných na místě mimořádné události bez zjevné jiné příčiny (podráždění očí, sliznic nebo kůže, poruchy dýchání a vnímání),

d) změna barvy nebo odumírání vegetace, úhyn drobných živočichů v blízkém okruhu havárie,

e) zvláštní průvodní jevy při hoření a rozvoji požáru, např. neobvyklá barva plamene, kouře, zápach, ale také výbuchy, žíhavé plameny a spontánní hoření, rychlé šíření požáru, a to i po nehořlavých materiálech,

f) v místě se tvoří mlha, „vlní se vzduch“, je slyšet sykot unikajícího plynu nebo praskot konstrukcí,

g) přítomnost zvláštních obalů, skleněných nádob, tlakových láhví nebo mohutných izolací na nádobách.

5) Zásahy s přítomností nebezpečných látek jsou charakterizovány:

a) potřebou nasazení speciálních prostředků pro práci s nebezpečnými látkami a speciálních hasiv,

b) potřebou zapojení speciálních sil a dalších složek IZS, spoluprací s institucemi a orgány veřejné správy, odborníky a původcem havárie,

c) zejména *nebezpečím výbuchu, nebezpečím intoxikace, nebezpečím poleptání, nebezpečím ionizujícího záření a nebezpečím infekce.*

Úkoly a postup činnosti

6) Úkolem jednotek při havárii nebezpečných látek jsou činnosti vedoucí ke snížení bezprostředních rizik a omezení rozsahu havárie s cílem stabilizovat situaci.

7) Úkoly a postup činnosti jednotky závisí na vybavení jednotky ochrannými prostředky a dalšími prostředky pro práci s nebezpečnými látkami a předurčenosti jednotky⁴. Činnost jednotky musí být co nejvíce bezpečná pro jednotku a její činností nesmí být vyvolána neúnosná rizika pro okolí.

8) V době příjezdu na místo zásahu první jednotka postupuje podle těchto zásad:

a) přibližovat se k místu havárie zpravidla po směru větru a směr větru neustále kontrolovat,

b) nezajíždět do bezprostřední blízkosti místa mimořádné události,

c) zjišťovat přítomnost nebezpečných látek (plyny, páry, ionizující záření apod.)

9) Úkolem každé jednotky při havárii s nebezpečnou látkou jsou tzv. prvořadá opatření:

a) průzkumem zjistit, zda jde skutečně o havárii s nebezpečnou látkou,

b) provést opatření k záchraně osob a zvířat a uzavřít místa havárie,

c) zajistit přivolání pomoci, včetně jednotek předurčených pro zásahy na havárie s nebezpečnou látkou a opěrného bodu s rozšířenou detekcí.

10) Jednotka předurčená pro zásahy na havárie s nebezpečnými látkami dále provádí činnosti vedoucí k:

a) snížení bezprostředních rizik,

b) omezení rozsahu havárie,

c) spolupráci s dalšími složkami IZS při vyšetření a zdokumentování události.

11) Dokud se nezjistí, o jakou nebezpečnou látku se jedná, musí být opatření jednotky v následujícím sledu:

a) s ohledem na směr větru zajistit dostatečný odstup od místa havárie (dostatečný odstup od místa havárie je zpravidla 100 m),

b) uzavřít místo havárie, *vytýčit nebezpečnou* (popř. bezpečnostní) a vnější zónu,

c) určit místa úniku, nálezu nebo výskytu nebezpečné látky,

d) vyloučit iniciační zdroje,

e) nasadit na průzkum a práci v nebezpečné zóně co nejmenší počet hasičů, pracovat v nejvyšším stupni ochrany a připravit zjednodušenou nebo základní dekontaminaci,

f) *jistit hasiče v nebezpečné, popř. bezpečnostní zóně,*

g) připravit hasební prostředky pro požární zásah (trojnásobná požární ochrana – voda, pěna, prášek),

h) pokud je to možné zabránit dalšímu úniku nebo rozšiřování nebezpečné látky,

i) pokusit se identifikovat nebezpečnou látku, opatřit informace o jejím nebezpečí (není-li schopna jednotka dostupnými detekčními prostředky nebo analyzátory identifikovat chemickou látku, nebo při nebezpečí z prodlení provede jednotka odběr vzorku, který předá příslušnému opěrnému bodu s rozšířenou detekcí, popř. tento bod povolá k zásahu),

j) pokud je to možné, provést opatření na zachycení, popř. odstranění nebezpečné látky, či dekontaminaci zdroje nebezpečné látky,

k) průběžně hodnotit situaci.

12) Cílem průzkumu je identifikace nebezpečí, stanovení cílů jednotce a vyhodnocení vhodného postupu pro dosažení těchto cílů. Při rozhodování o postupu a stanovení cílů musí velitel zásahu posoudit zejména:

a) druh havárie (samovolný únik, požár, výron plynů, dopravní nehoda atd.),

b) charakter nebezpečí látky,

c) možné množství již uniklé nebezpečné látky a množství nebezpečné látky, která svým únikem hrozí,

d) velikost zasažené plochy,

e) skupenství a možnosti jejich změny,

f) rizika vyplývající z nebezpečné látky,

g) možnost šíření nebezpečné látky, směr větru a vývoj počasí,

h) konfiguraci terénu a hustotu osídlení,

- i) ohrožení povrchových nebo podzemních vod,
- j) zdroje iniciace a možnost výbuchu,
- k) rychlost úniku nebezpečné látky a rychlost jejího šíření,
- l) možnosti k zastavení nebo omezení úniku a rozšiřování nebezpečné látky,
- m) dobu pobytu zasahujících osob s ohledem na nepřekročení referenčních úrovní pro radiační zásah,
- n) stanovení koncentračních limitů chemické látky pro zavedení režimových opatření.

13) Při zásahu na havárii nebezpečné látky je mimo obvyklých úkolů velitele zásahu dále třeba:

a) příjezd sil a prostředků organizovat z návětrné strany s ohledem na možnost šíření nebezpečných látek,

b) při rozmístování a nasazování sil a prostředků počítat s tím, že situace se může rychle a neočekávaně změnit; ustavit techniku pokud možno tak, aby v případě náhlé změny (směr větru, masivní výron NL, výbuch, požár apod.) bylo možné rychle opustit zasaženou oblast (např. zadním čelem vozidla k nebezpečné zóně),

c) zohlednit specifika taktiky zásahu s ohledem na rizika vyplývající z přítomné nebezpečné látky a podmínek na místě zásahu,

d) využívat pro identifikaci účinků nebezpečné látky dostupné informační zdroje na místě zásahu a databáze nebezpečných látek,

e) vyžadovat součinnost věcně příslušných orgánů majících působnost v rozhodování a plnění povinností u právnické a podnikající fyzické osoby, u které došlo k havárii (původce havárie) podle zvláštního předpisu,

f) vyžadovat součinnost právnických a fyzických osob, které vlastní speciální prostředky pro zásah, a součinnost ostatních složek IZS,

g) rozdělit místo zásahu na zóny s charakteristickým nebezpečím, které organizačně zajistí bezpečnost sil a prostředků a jejich minimální kontaminaci. Jde minimálně o vytvoření:

i) nebezpečné zóny (příp. bezpečnostní zóny v případě *nebezpečí ionizujícího záření*),

ii) vnější zóny a v ní

- týlového prostoru,
- nástupního prostoru,
- dekontaminačního prostoru.

h) stanovit režim práce a způsob ochrany zasahujících,

i) sledovat okolí místa úniku případně i využít software pro modelování šíření nebezpečných plynů a par v ovzduší,

j) využít získané informace do návrhů opatření k ochraně obyvatelstva,

k) provést dekontaminaci zasahujících osob, popř. obyvatelstva,

l) posoudit nutnost průběžně informovat obyvatele o situaci v místě zásahu (včetně prostoru předpokládaných účinků mimořádné události) a předejít tak možné panice, včas přijmout potřebná preventivní opatření nebo režimová opatření, vyrozumět obyvatele, příslušné instituce a orgány veřejné správy, posoudit nutnost evakuace obyvatelstva nebo jiné ochrany,

m) posoudit nutnost informovat podniky nebo instituce, které mohou být dotčeny účinky mimořádné události (zpracování vody, nasávání vzduchu do objektů apod.),

n) provést prognózu dalšího vývoje havárie s ohledem na možnost dalšího gradování.

Očekávané zvláštnosti

14) Při zásahu s přítomností nebezpečných látek je nutné počítat s následujícími komplikacemi:

a) nedostatek sil a prostředků nebo jejich chybný odhad,

b) jedna nebezpečná látka může mít i několik nebezpečných vlastností,

c) rozdíl mezi označením nebezpečné látky a skutečně přítomnou nebezpečnou látkou,

d) nelze spolehlivě určit množství uniklé nebezpečné látky,

e) náhlá změna situace v důsledku reakce nebezpečné látky,

f) vzájemná reakce látek,

g) náhlá změna meteorologické situace,

h) nepříznivý vliv klimatických podmínek na šíření látek,

i) rychlé šíření plynných látek v ovzduší,

j) nebezpečnou látku není možné identifikovat,

k) nedisciplinovanost obyvatelstva při stanovení režimových opatření, podcenění nebezpečí,

l) podcenění nebezpečí od spolupracujících složek IZS a nerespektování organizace místa zásahu včetně nebezpečné zóny,

m) chování nebezpečné látky nemusí být totožné s deklarovanými vlastnostmi (vliv místních podmínek, koncentrace apod.),

n) nelze zamezit úniku nebezpečných látek nebo odstavit technologie,

o) skryté a těžko pozorovatelné šíření nebezpečné látky,

p) nebezpečné vlastnosti nebezpečné látky se mohou projevit s určitým zpožděním nebo i na nepředpokládaném místě,

q) nebezpečná látka s nejvyšší koncentrací nebo výraznými varovnými znaky (např. zápach) nemusí být nejnebezpečnější látkou.

8) Velení u zásahu, rozdělení místa zásahu

Bojový řád jednotek PO – Řízení zásahu 1/Ř

Organizace a řízení zásahu

Průzkum

Cílem průzkumu na místě zásahu je zjistit

- a) zda jsou ohroženy osoby, zvířata a majetek,
- b) rozsah požáru, způsob a směry jeho šíření a druh hořících materiálů nebo rozsah účinků mimořádné události,
- c) přítomnost nebezpečných látek a předmětů, které mohou nepříznivě ovlivnit průběh zásahu,
- d) terénní a jiné podmínky významné pro použití požární techniky a věcných prostředků požární ochrany.

Průzkum na místě zásahu provádí

- a) velitel zásahu a nejméně 1 hasič, nebo
- b) průzkumná skupina, kterou tvoří nejméně 2 hasiči, anebo
- c) celá jednotka.

O tom, kdo provede průzkum, rozhodne velitel zásahu. Provádí-li průzkum průzkumná skupina, velitel zásahu určí jejího velitele, který odpovídá za činnost průzkumné skupiny a výsledky průzkumu.

Záchrana osob, zvířat a majetku

Při zásahu má záchrana osob přednost před záchranou zvířat a majetku. Cílem činnosti jednotky při záchraně osob a zvířat je odstranění bezprostředního ohrožení jejich života.

Velitel zásahu je oprávněn na nezbytnou dobu záchranu osob, zvířat nebo majetku přerušit v případě, kdy již nelze, ani přes vynaložení všech dostupných sil a prostředků, osoby, zvířata nebo majetek zachránit, anebo pokračování v zásahu by bezprostředně ohrožovalo život zasahujících hasičů.

Zdolávání požárů

Cílem činnosti jednotek při zdolávání požáru je

- a) lokalizace požáru v případech, kdy bylo zásahem zamezeno dalšímu šíření požáru a síly a prostředky zasahujících jednotek jsou pro likvidaci požáru dostatečné, a poté
- b) likvidace požáru až do ukončení nežádoucího hoření.

V případě, že by náklady na zdolání požáru osamoceně stojícího objektu, jako je například stoh nebo sklad píce, mohly být s ohledem na hodnotu takového objektu považovány za náklady vynaložené nevhodně a průzkumem, bylo potvrzeno, že nejsou ohroženy životy osob nebo zvířat, anebo životní prostředí, je velitel zásahu povinen zvážit účelnost zásahu a případně jej ukončit, aniž by bylo dosaženo cíle činnosti jednotek při zdolávání požáru.

Střídání hasičů při zásahu

Střídání hasičů při zásahu se provádí podle rozhodnutí velitele zásahu tak, aby nedošlo k jejich ohrožení a k přerušení zásahu.

Předání místa zásahu

Pokud je nutné zabezpečit dohled nad místem, kde jednotky zasahovaly, provede velitel zásahu předání místa zásahu vlastníku nebo jiné oprávněné osobě. Pokud tak nelze ihned učinit, velitel zásahu zabezpečí po dobu hrozícího nebezpečí dohled nad místem zásahu. Předání místa zásahu se provádí písemně, pokud se určí opatření nutná k odstranění nebezpečí opětovného vzniku požáru.

Převzetí velení společně zasahujících jednotek a složek integrovaného záchranného systému

Při zásahu 2 nebo více jednotek řízení zásahu převezme velitel jednotky, která zahájila činnost na místě zásahu jako první. To neplatí, jestliže některý z velitelů zasahujících jednotek využije právo přednostního velení. Pokud to technické prostředky umožní, oznámí velitel jednotky, která přijela na místo zásahu jako první, příslušnému operačnímu středisku převzetí velení zásahu a upřesní místo zásahu a charakter zásahu.

Jestliže jedna nebo více jednotek zasahuje u mimořádné události s ostatními složkami integrovaného záchranného systému a některé ze zasahujících složek integrovaného záchranného systému, s ohledem na charakter záchranných a likvidačních prací, přísluší podle zvláštních předpisů řízení těchto prací, velitel zásahu s takovou složkou integrovaného záchranného systému spolupracuje. Nejsou-li příslušné složky integrovaného záchranného systému na místě zásahu, velitel zásahu zajistí jejich vyrozumění.

Do doby jejich příjezdu, nebo je-li spor o tom, která složka má záchranné a likvidační práce řídit, řízení záchranných a likvidačních prací převezme velitel zásahu.

Při soustředění většího množství sil a prostředků, a při organizačně složitém nebo rozsáhlém zásahu, anebo při zásahu v rámci integrovaného záchranného systému, může velitel zásahu zřídit štáb velitele zásahu (dále jen "štáb"), jednotlivé úseky a určit velitele úseků.

Zřídí-li velitel zásahu úseky, stanoví úkoly, které budou úseky plnit a vyčlení pro plnění těchto úkolů potřebné síly a prostředky. Pro několik úseků může velitel zásahu zřídit

společný sektor a určit jeho velitele. Pokud nestanoví velitel zásahu jinak, jsou hasiči přímo podřízeni svým velitelům jednotek. Velitelé jednotek jsou podřízeni veliteli úseku, veliteli sektoru a veliteli zásahu. Při nebezpečí z prodlení může velitel úseku, velitel sektoru nebo velitel zásahu vydat hasičům rozkaz nebo pokyn přímo.

Právo přednostního velení

V případě, kdy jsou na místě zásahu 2 nebo více jednotek, může být řízení zásahu převzato podle práva přednostního velení. Právem přednostního velení se rozumí, že:

- a) velitel jednotky hasičského záchranného sboru kraje má přednost před všemi veliteli jednotek s výjimkou velitele jednotky hasičského záchranného sboru podniku v případě uvedeném v písmenu b),
- b) velitel jednotky hasičského záchranného sboru podniku má přednost před všemi veliteli jednotek v případě, že místem zásahu je podnik, pro který byla tato jednotka zřízena,
- c) velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů obce má přednost před velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku s výjimkou případu uvedeného v písmenu d),
- d) velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku má přednost před velitelem jednotky sboru dobrovolných hasičů obce v případě, je-li místem zásahu podnik, pro který byla tato jednotka zřízena,
- e) velitel jednotky, v jejíž územní působnosti se místo zásahu nachází, má přednost před ostatními veliteli jednotek stejného druhu; to neplatí, jestliže jednotka, v jejíž územní působnosti se místo zásahu nachází, se do činností na místě zásahu nezapojí nebo pokud se velitelé jednotek dohodnou jinak.

Řízení zásahu převzít nelze, jestliže generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky (dále jen "generální ředitel") nebo jím pověřený zástupce, ředitel hasičského záchranného sboru kraje, nebo ředitel územního odboru hasičského záchranného sboru kraje anebo jimi pověření funkcionáři hasičského záchranného sboru kraje, určí velitele zásahu nebo velení sami převezmou.

Při předávání a přebírání velení odstupující velitel zásahu nového velitele zásahu informuje o postupu jednotek při zásahu a jednotkám své odstoupení oznámí. Nový velitel se ujme řízení zásahu prohlášením, že velení přebírá. Není-li účast odstupujícího velitele možná, nový velitel převzetí velení jednotkám oznámí sám a tuto okolnost poznamená ve zprávě o zásahu.

Štáb

Štáb v souladu s rozhodnutími velitele zásahu organizuje činnost jednotek na místě zásahu, je využíván při koordinaci složek integrovaného záchranného systému a připravuje rozhodnutí velitele zásahu.

Štáb tvoří

- a) náčelník štábu,
- b) člen štábu pro spojení,
- c) člen štábu pro týl,
- d) člen štábu pro analýzu situace na místě zásahu,
- e) člen štábu pro nasazení sil a prostředků,
- f) zástupci složek integrovaného záchranného systému, v případě zásahu v rámci integrovaného záchranného systému,
- g) pomocníci členů štábu.

Náčelník štábu odpovídá za činnost štábu. Navrhuje veliteli zásahu složení štábu, zastupuje velitele zásahu po dobu jeho nepřítomnosti a zajišťuje styk s veřejností na místě zásahu.

Člen štábu pro spojení zabezpečuje koordinaci spojení na místě zásahu mezi jednotkami a složkami integrovaného záchranného systému a spojení jednotek s příslušným operačním střediskem.

Člen štábu pro týl organizuje materiální zabezpečení jednotek, včetně podmínek péče o hasiče a osoby vyzvané k poskytnutí osobní pomoci, evidenci výdajů a nákladů na zásah a poskytování neodkladné péče osobám postiženým mimořádnou událostí.

Člen štábu pro analýzu situace na místě zásahu provádí analýzu situace na místě zásahu za účelem přípravy rozhodnutí velitele zásahu.

Člen štábu pro nasazení sil a prostředků organizuje součinnost jednotek a složek integrovaného záchranného systému na místě zásahu a jejich evidenci.

Náčelník štábu a členové štábu jsou určeni k výkonu funkce ve štábu velitelem zásahu, který vedle náčelníka štábu do štábu vždy určí alespoň člena štábu pro týl a člena štábu pro spojení. Náčelníkovi a každému členu štábu může velitel zásahu určit pomocníky, nebo jim přidělit síly a prostředky, pokud to vyžaduje plnění jim uložených úkolů. Pomocníkem člena štábu mohou být vedle hasičů i fyzické osoby a zástupci právnických osob, které při zásahu poskytují osobní nebo věcnou pomoc nebo se kterými jednotky nebo složky integrovaného záchranného systému na místě zásahu spolupracují.

Stanoviště štábu určí velitel zásahu, a to obvykle v místě velitelského stanoviště. Stanoviště štábu musí být zabezpečeno proti neoprávněnému vstupu nepovolaných osob a před vlivem nepříznivých klimatických podmínek. Současně musí být zajištěn náhradní mobilní zdroj elektrické energie a prostředky k odstranění technických závad na zařízeních používaných pro činnost štábu.

Na stanovišti štábu musí být přítomen po dobu zásahu některý z jeho členů a vedena evidence o činnosti štábu.

Spojení s příslušným operačním střediskem

Velitel zásahu zabezpečuje průběžné informování příslušného operačního střediska o

- a) situaci na místě zásahu,
- b) potřebě sil a prostředků, popřípadě jiné pomoci,
- c) změně v osobě velitele zásahu,
- d) činnosti jednotek a složek integrovaného záchranného systému,
- e) zásadní změně situace na místě zásahu včetně zranění nebo usmrcení hasičů nebo postižených osob,
- f) době lokalizace a likvidace požáru nebo ukončení záchranných a likvidačních prací při mimořádných událostech,
- g) odjezdu jednotek z místa zásahu.

Činnost hasičů na místě zásahu

Hasiči na místě zásahu

- a) plní rozkazy a pokyny svých velitelů jednotek,
- b) dodržují pravidla spojení,
- c) provádějí průzkum v místě svého nasazení a zjištěné poznatky hlásí veliteli jednotky nebo veliteli úseku či sektoru, anebo veliteli zásahu,
- d) používají osobní ochranné pracovní prostředky,
- e) nepoužívají oděvní doplňky a předměty nošené na těle nebo při sobě, kterých není pro činnost na místě zásahu třeba, a které mohou být při zásahu poškozeny nebo které mohou ohrozit jejich zdraví.

Velitel zásahu

- a) řídí průzkum, vyhodnocuje situaci a s ohledem na získané poznatky organizuje soustředování a nasazování jednotek,
- b) kontroluje a vyhodnocuje účinnost zásahu a plnění svých rozkazů a pokynů,
- c) rozhoduje o zahájení a ukončení činnosti k záchraně osob, zvířat a majetku a určí, které osoby, která zvířata nebo který majetek budou zachráněny přednostně,
- d) organizuje součinnost zasahujících jednotek a jejich spolupráci s těmi, kteří poskytují osobní a věcnou pomoc,
- e) organizuje spojení v místě zásahu a spojení s příslušným operačním střediskem a odpovídá za úplnost a správnost předávaných informací,

- f) v případě potřeby zřídí štáb, označí velitelské stanoviště a přiděluje do úseků, popřípadě sektorů síly a prostředky jednotek nebo složek integrovaného záchranného systému,
- g) zajišťuje týlové zabezpečení jednotek,
- h) zajišťuje podávání informací o zásahu sdělovacím prostředkům a veřejnosti,
- i) organizuje poskytování informací příbuzným osob, které byly postiženy následky požáru nebo mimořádné události,
- j) organizuje opatření k zamezení vstupu nepovolaných osob na místo zásahu,
- k) vyhodnocuje zásah a zpracovává zprávu o zásahu.

Zpráva o zásahu obsahuje údaje o silách a prostředcích na místě zásahu, hodnocení situace na místě zásahu v době příjezdu první zasahující jednotky a popis nasazení jednotek včetně zvláštností, které při zásahu nastaly, a záznam o poskytnutí osobní a věcné pomoci. Zprávu o zásahu zpracovává velitel zásahu a odevzdává ji příslušnému operačnímu středisku nejpozději do 6 dnů ode dne ukončení zásahu.

V místě zásahu, kde se předpokládají účinky požáru nebo mimořádné události, zabezpečuje velitel zásahu ve spolupráci s příslušným operačním střediskem, správními úřady a obcemi

- a) provedení průzkumu šíření účinků požáru nebo mimořádné události,
- b) informování obyvatelstva na území ve směru šíření požáru nebo mimořádné události, která by je mohla ohrozit svými účinky,
- c) evakuaci obyvatelstva nebo jeho ochranu před nebezpečím, nelze-li evakuaci uskutečnit,
- d) vyhledání bezprostředně ohrožených osob,
- e) ošetření zraněných osob,
- f) regulaci volného pohybu osob a dopravních prostředků v místě zásahu,
- g) střežení evakuovaného území a majetku,
- h) odstranění staveb a porostů, provedení terénních úprav za účelem zmírnění nebo odvrácení rizik vzniklých požárem nebo mimořádnou událostí.

Velitel zásahu může prostřednictvím příslušného operačního střediska žádat o

- a) regulaci dopravy na trasách odsunu zraněných do zdravotnických zařízení nebo na trasách, po kterých jsou přepravovány síly a prostředky jednotek,
- b) zabezpečení náhradního ubytování pro postižené,
- c) zabezpečení zdravotní péče, hygienické a protiepidemické péče a sociální a duchovní péče pro postižené, nemocné a zraněné,

- d) provedení sanace a dekontaminace zasaženého území,
- e) stanovení hygienických a veterinárních opatření.

Velitel zásahu za účelem snížení rizika ohrožení života a zdraví zasahujících hasičů:

- a) analyzuje informace o nebezpečí na místě zásahu,
- b) rozděluje místo zásahu na zóny s charakteristickým nebezpečím a stanoví odpovídající režim práce a způsob ochrany,
- c) dbá, aby požadavky kladené na jednotky odpovídaly jejich vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární techniky a cíl jejich činnosti při zásahu byl stanoven s přihlédnutím ke konstrukci zachraňovaných objektů, charakteru technologických procesů probíhajících v těchto objektech a chemickým vlastnostem vznikajících nebo skladovaných látek, pokud jsou známy,
- d) vytváří podmínky pro obnovu fyzických sil hasičů na místě zásahu, zajištění minimálních podmínek péče o zasahující hasiče a osoby poskytující osobní a věcnou pomoc.

Velitel zásahu přímo řídí činnost:

- a) náčelníka štábu, velitele průzkumné skupiny, velitele úseku, velitele sektoru a dalších hasičů, které určil jako svůj výkonný orgán, pokud jim neurčil jiného přímého nadřízeného,
- b) velitelů jednotek, kromě těch, kteří byli zařazeni do podřízenosti velitele sektoru nebo velitele úseku.

Velitel zásahu může odvolat:

- a) velitele jednotky nebo hasiče, které určil jako svůj výkonný orgán, pokud nemohou plnit nebo neplní svoje úkoly, a současně určit jejich nástupce,
- b) z místa zásahu jednotku, která neplní svoje úkoly nebo jestliže její síly a prostředky nejsou potřebné.

Velitel zásahu může rozdělit jednotku, určit vedoucí skupin a začlenit osoby poskytující osobní a věcnou pomoc do jednotky. Nad činností těchto osob musí být zajištěn odborný dohled a musí být vybaveny osobními ochrannými prostředky.

Velitel zásahu může rozhodnout o nedodržení technických podmínek požární techniky a věcných prostředků požární ochrany, jestliže hrozí nebezpečí z prodlení při záchraně života osob.

Nemůže-li velitel zásahu vykonávat svoje oprávnění a plnit povinnosti podle předchozích odstavců, bezodkladně určí svého zástupce, pokud nedojde k převzetí velení.

Velitel úseku, velitel sektoru

Velitel úseku je na místě zásahu podřízen veliteli zásahu nebo veliteli sektoru, pokud byl sektor zřízen.

Velitel úseku

- a) prostřednictvím velitelů jednotek řídí jednotky zařazené do úseku,
- b) organizuje podle rozhodnutí velitele zásahu průzkum a vyhodnocuje situaci v úseku; v případě bezprostředního ohrožení života osob je oprávněn změnit rozhodnutí velitele zásahu,
- c) podává veliteli zásahu informace o plnění úkolů a o situaci v úseku,
- d) řídí zásah sil a prostředků v úseku a spolupráci při poskytování osobní a věcné pomoci,
- e) kontroluje činnost jednotek při zásahu a plnění svých rozkazů a pokynů,
- f) udržuje spojení s velitelem zásahu a s podřízenými jednotkami.

Velitel úseku za účelem snížení rizika ohrožení života a zdraví zasahujících hasičů

- a) analyzuje informace o nebezpečí v úseku a provádí jejich ověřování,
- b) určí jednotkám úkoly tak, aby odpovídaly vybavení hasičů v úseku, respektuje zvláštnosti místa zásahu, zejména technologii, konstrukční a dispoziční řešení objektů a vlastnosti přítomných nebo vznikajících látek,
- c) oznamuje veliteli zásahu poznatky o situaci v úseku.

Velitel jednotky

Velitel jednotky je na místě zásahu podřízen veliteli úseku. Pokud úsek není zřízen, je podřízen veliteli zásahu.

Velitel jednotky:

- a) ohlásí ihned veliteli zásahu příjezd jednotky a množství sil a prostředků jednotky,
- b) podává veliteli úseku či sektoru nebo, není-li úsek či sektor zřízen, tak veliteli zásahu průběžně informace o plnění úkolů a o situaci na místě zásahu; v případě bezprostředního ohrožení života osob je oprávněn změnit rozhodnutí nadřízeného,
- c) zpracovává dílčí zprávu o zásahu.

Velitel jednotky za účelem snížení rizika ohrožení života a zdraví hasičů jednotky:

- a) shromažďuje informace o nebezpečí a provádí jejich ověřování na místě zásahu jednotky,
- b) rozděluje místo zásahu jednotky na zóny s charakteristickým nebezpečím a stanovuje odpovídající režim práce a způsob ochrany hasičů,
- c) upozorní velitele úseku či sektoru nebo, není-li velitel úseku či sektoru určen, tak velitele zásahu, pokud požadavky kladené na jednotku neodpovídají jejímu vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární techniky a pokud při stanovení cíle činnosti jednotky při zásahu nebylo přihlédnuto ke konstrukci zachraňovaných objektů, charakteru technologických procesů probíhajících v těchto objektech a chemickým vlastnostem vznikajících nebo skladovaných látek,
- d) dbá, pokud to situace na místě zásahu umožňuje, aby při nebezpečných činnostech, jakými jsou například průzkum, práce v prostředí nebezpečných látek, práce ve výškách a hloubkách, byli hasiči jistěti navzájem nebo jiným hasičem,
- e) dbá u zasahujících hasičů na používání předepsaného standardního vybavení osobními ochrannými pracovními prostředky a věcnými prostředky požární ochrany proti působení nebezpečných látek, zejména chemických, radioaktivních a infekčních.

Velitel jednotky může odvolat z místa zásahu hasiče, který nemůže plnit nebo neplní svoje úkoly nebo jestliže mu neočekávané závažné okolnosti jejich plnění znemožní. O odvolání hasiče je povinen informovat velitele úseku či sektoru, nebo není-li sektor zřízen, tak velitele zásahu.

Nemůže-li velitel jednotky vykonávat oprávnění a plnit povinnosti podle předchozích odstavců, je povinen bezodkladně určit svého zástupce, kterému řízení jednotky předá.

Označení hasičů při zásahu

Při zásahu hasiči nosí

- a) velitel zásahu červenou pásku s nápisem "**VZ**" na levé paži nebo zvláštní vestu s nápisem "**Velitel zásahu**",
- b) náčelník štábu červenou pásku na levé paži s nápisem "**NŠ**" nebo zvláštní vestu s nápisem "**Náčelník štábu**",
- c) člen štábu pro spojení červenou pásku na levé paži s nápisem "**S**" nebo zvláštní vestu s nápisem "**Spojení**",
- d) člen štábu pro týl červenou pásku na levé paži s nápisem "**T**" nebo zvláštní vestu s nápisem "**Týl**",
- e) člen štábu pro analýzu situace na místě zásahu červenou pásku na levé paži s nápisem "**A**" nebo zvláštní vestu s nápisem "**Analýza**",
- f) člen štábu pro nasazení sil a prostředků červenou pásku na levé paži s nápisem "**N**" nebo zvláštní vestu s nápisem "**Nasazení**".

9) Způsoby předávání signálů a povelů na místě zásahu

Cvičební řád jednotek PO – Obec 3 - Povely a signály

Obecné zásady

- 1) Povely a signály slouží k dorozumívání hasičů při činnostech v rámci operačního řízení.
- 2) Povely a signály musí být dostatečně hlasité, srozumitelné a stručné.
- 3) Povely a signály se používají průběžně po celou dobu činnosti v závislosti na situaci.
- 4) V případě nepříznivých podmínek (vzdálenost, počasí, hluk), kdy se předpokládá, že hlasové povely a signály nebudou pro bezpečnou komunikaci dostatečné, je vhodné předem stanovit jiný, odpovídající způsob dorozumívání.
- 5) Hlasové povely lze přenášet i s pomocí radiostanic.
- 6) Vizuelní signály se provádějí pravou rukou, při snížené viditelnosti s využitím ručních svítilen.
- 7) Pro specifické činnosti v rámci operační činnosti jednotek mohou být odlišně stanoveny povely a signály pro konkrétní činnost - např. řízení provozu na pozemních komunikacích, navádění vrtulníku pro vzlet a přistání, činnost ve výšce a nad volnou hloubkou, signály pro vazače.

Hlasové povely a vizuelní signály při dopravě vody

- 8) Hlasové povely se skládají z označení žadatele (např. „rozdělovač“, „první proud“) a výkonného signálu (např. „VODU!“, „vodu STAV!“).
- 9) Použití povelů a vizuelních signálů se řídí následujícími pravidly
  - a) Hlasové povely se používají přednostně.
  - b) V případě velkých vzdáleností, nemožnosti využít radiového spojení a jiných okolností, se používají vizuelní signály.
  - c) Hlasové povely a vizuelní signály lze kombinovat.
  - d) Číslo, které připojuje rozdělovač, žádá po připojení rozdělovače zahájení dodávky vody strojníkovi. Obsluhy proudů (zpravidla číslo 1 a číslo 3) po vytvoření útočných proudů a po zaujmutí útočného postavení žádají o vodu obsluhu rozdělovače.
- 10) Hasič, který žádá o vodu, zvolá: „První proud, VODU!“. Pokud chce vodu zastavit, zvedne pravou ruku a zvolá: „První proud, vodu STAV!“. Obsluha rozdělovače nebo strojník hlasově potvrdí, že rozumí, a provede příslušný úkon. Stejným způsobem lze využít vizuelní signály. Pokud je na místě více možných adresátů povelu, přidá se k němu oslovení např.: „Strojník CAS Vratimov, VODU!“, „Rozdělovač prvního úseku, první proud, VODU!“
- 11) Nejčastější hlasové povely a vizuelní signály pro dopravu vody jsou následující:

10) Rušení útočného vedení za mrazu

Bojový řád 7 P - Hašení požáru za silného mrazu

Hadicové vedení rušit při sníženém tlaku, s rozpojováním hadic začít od proudnice a postupovat směrem k čerpadlu. Odpojené hadice postupně skládat zároveň s odvodňováním a co nejrychleji je odvést.